

θέσει ὑπὸ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τῆς Ἀκροπόλεως, ἀλλ' ἔχει χάσει τὸ κόσμημα τῆς στέγης του, καὶ πολὺς ἄλλας ζημίας ἔχει ὑποφέρει κατὰ τὸ διάστημα τῶν 2,220 ἐτῶν ὅπου στέκει ἐκεῖ.

Διὰ τὴν ἐννοήσητε διατὶ ὀνομάζεται Χορηγικὸν μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους καὶ τί σημαίνει χορηγικὸν μνημεῖον πρέπει νὰ ανατρέξωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ νὰ ἐξετάσωμεν τὰ ἔθιμα τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Ὀμήρου ἦτο συνήθεια νὰ δίδουν ὡς βραβεῖον εἰς τοὺς νικητὰς τῶν ἀγῶνων τρίποδα, ὅστις δὲν ἦτον ἄλλο τι παρὰ χάλκινον ἀγγεῖον ἐστημένον ἐπάνω εἰς τρεῖς πόδας, ἐντὸς τοῦ οὐοίου ἐξέσταινον τὸ ὕδωρ, ὁ δὲ νικητὴς, ἂν ἤθελε, μετεχειρίζετο τὸ βραβεῖόν του ὡς σκευὸς τῆς μαγειρικῆς. Κατόπιν ὅμως ἔγινε συνήθεια νὰ κατασκευάζωνται οἱ τρίποδες αὐτοὶ μὲ μεγάλην πολυτέλειαν, ὥστε δὲν ἦσαν πλέον κατὰλληλοι πρὸς χρῆσιν οἰκιακὴν ἀλλὰ μόνον πρὸς ἐπίδειξιν — τότε δὲ ἀνετίθεντο εἰς ἐπίσημα καὶ δημόσια μέρη, ὡς λ. χ. εἰς τοὺς ναοὺς, ἢ, καθὼς ἐγένετο εἰς τὰς Ἀθήνας, εἰς ἰδιαιτέραν ὁδὸν τῆς πόλεως ὠρισμένην εἰς τὸν σκοπὸν τοῦτον καὶ ὀνομαζομένην Ὀδὸς τῶν Τριπόδων.

Εἰς τὰς Ἀθήνας ὁ χορηγικὸς τρίπους ἐδίδετο εἰς τοὺς νικητὰς ὄχι τῶν ἐθνικῶν ἀγῶνων, ἀλλ' εἰς τοὺς τῶν δραματικῶν ἀγῶνων, οἵτινες ἐτελοῦντο κατ' ἔτος εἰς τὸ μέγα Διονυσιακὸν θέατρον.

Εἰς τὸ θέατρον τοῦτο παριστάνοντο τὰ δράματα τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Εὐριπίδου. ὅταν

δὲ ἀναγνώσῃτε τὰ δράματά των θὰ παρατηρήσῃτε διὰ τὸν διάλογον διακόπτεται κατὰ διαλείμματα ὑπὸ ἀσματῶν ἄνω τῶν ὁποίων γράφεται «χορὸς.» Τὰ μέρη ταῦτα τοῦ δράματος ἔψαλλε χορὸς παιδῶν ἢ ἀνδρῶν (ἐνίοτε δὲ καὶ γυναικῶν,) κινούμενος μὲ βῆμα ρυθμισμένον καθ' ἡμίκυκλον ἐντὸς τῆς ὀρχήστρας, ὁ δὲ ὁδηγὸς τοῦ χοροῦ ὀνομάζετο χορηγός· κατόπιν ὅμως τὸ ὄνομα τοῦτο ἐδόθη εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἔκαμε τὰ ἐξοδα τῆς καταρτίσεως καὶ τῆς ἀσκήσεως τοῦ χοροῦ. Οἱ χορηγοὶ λοιπὸν, τῶν ὁποίων ὁ χορὸς ἤρριστευεν εἰς τὸν διαγωνισμὸν, ἀνέθετον τὰ τρίποδά των εἰς μέρος ὅπου ὅλοι ἐρχόμενοι εἰς τὸ θέατρον καὶ ἀναχωροῦντες πάλιν ἐκείθεν νὰ τὰ βλέπουν καὶ νὰ ἐνθυμῶνται τοὺς διαγωνισμοὺς καὶ τὰς νίκας ταύτας. Διὰ τοῦτο ἐξέλεξαν τὴν κυριωτέραν ὁδὸν, διὰ τῆς ὁποίας ὁ κόσμος ὑπήγαιεν ἀπὸ τὴν ἀγορὰν εἰς τὸ θέατρον, καὶ τὴν

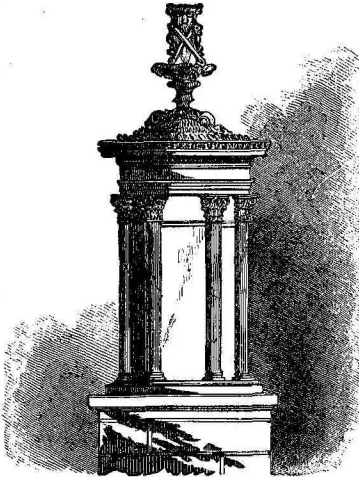
ἐστόλισαν εἰς ὄλον τὸ μᾶκρος τῆς διὰ κομψῶν πυργίσκων καθὼς ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον παριστᾷ ἡ εἰκὼν, ἐπὶ δὲ τῆς κορυφῆς τῆς στέγης ἔθετον τὸν τρίποδα, τὸν ὁποῖον ἐνίοτε ἐπεχρῶσαν. Ὁ πύργος τῆς εἰκόνος δὲν εἶχεν οὔτε θύραν οὔτε παράθυρα, καὶ ἐχρησίμευε μόνον ὡς ὑποβάσταγμα τοῦ τρίποδος, ἦτον ὅμως λεπτὰς ἐξεργασμένος καὶ ἔφερε τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν —

«Λυσικράτης Λυσιθέου Κικιννεὸς ἐχορήγηε Ἀκαμαντὶς παιδῶν ἐ ἱκα· Θεῶν ἠύλει Λυσιάδης Ἀθηναῖος ἐδίδασκεν Εὐαίνετος ἤρχεν.» δηλαδὴ

«Λυσικράτης ὁ υἱὸς τοῦ Λυσιθέου ἐκ τοῦ δήμου τῆς Κικίννης ἔκαμε τὴν χορηγίαν· ἡ Ἀκαμαντὶς φυλὴ ἐνίκησε διὰ χοροῦ παιδῶν· ὁ Θεῶν ἔπαιξε τὸν αὐλόν· ὁ Ἀθηναῖος Λυσιάδης διηύθυνε τὴν παράστασιν τοῦ δράματος· ὁ Εὐαίνετος ἦτο ἄρχων.» Ἐκ τούτου ὑδράμαθα νὰ μάθωμεν καὶ τὴν ἡλικίαν τοῦ μνημείου τούτου, διότι γνωρίζομεν διὰ τὸν Εὐαίνετος ἦτο ἄρχων

εἰς τὰς Ἀθήνας περὶ τὸ 335 π. Χ. ὥστε ἐὰν προσθέσωμεν εἰς τοῦτο τὰ ἀπὸ τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος παρελθόντα ἔτη εὐρίσκομεν διὰ τὸ μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους ἡγήθη πρὸ 2220 περίπου ἐτῶν.

Πόσον ὠραία θὰ ἦτον ἡ ὁδὸς τῶν Τριπόδων μὲ τοὺς χρυσοστολίστους τῆς μαρμαρίνου πύργους! καὶ τί δυστύχημα νὰ μὴ σωθῇ ἐκ τῶν αἰμῶν εἰ μὴ ἐν μνημείον! Μέχρι τοῦ ἔτους 1676 ἐσώζετο καὶ ἄλλο ἐν ὁμοίον πρὸς τὸ τοῦ Λυσικράτους, ἀλλὰ κατεστράφη ὑπὸ τῶν Τούρκων καὶ εἶναι βέβαιον διὰ τὸ κατεστρέφεται καὶ τοῦτο ἐὰν δὲν ἐτύγχανε

Τὸ μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους

νὰ ἦναι κτισμένον μέσα εἰς τὸν τοῖχον τοῦ μοναστηρίου τῶν Γάλλων Καπουκίνων, τοὺς ὁποίους οἱ Τούρκοι δὲν ἐπέιραζον.

Τὸ χυδαῖον ὄνομα τοῦ μνημείου τοῦ Λυσικράτους εἶναι τὸ «φανάρι τοῦ Διογένη,» τοῦ δὲ συντρόφου του, τὸ ὁποῖον κατεστράφη πρὸ δύο αἰῶνων, «τὸ φανάρι τοῦ Δημοσθένη.»

ΓΝΩΜΙΚΑ ΤΩΝ ΕΠΤΑ ΣΟΦΩΝ.

«Μηδὲν ἄγαν,» Σόλων ὁ Ἀθηναῖος εἶπε. «Γίνωσκε καιρὸν,» Πιττακὸς ὁ Μυτιληναῖος. «Μέτρον ἄριστον,» Κλεόμβροτος ὁ Λίνδιος. «Μελέτη τὸ πᾶν,» Περιάνδρος ὁ ἐκ Κορίνθου. «Ἐγγύα πάρα δ' ἄτα,» Χίλων ὁ Λακεδαιμόνιος. «Γνώθι σαυτὸν,» Θαλῆς ὁ Μιλήσιος. «Οἱ πλείστοι κακοί,» Βίας ὁ Πριηνεὺς.